

Ion Catina - 150

N. 28 ianuarie 1870, în Târgu Ocna – m. c. 1940. **Poet, prozator, dramaturg, memorialist, publicist, traducător.** Nu se cunosc date despre studiile sale, dar ceea ce se știe cu certitudine e că a fost un revoltat, ce a militat cu toată ființa pentru emanciparea muncitorimii, pe care a îndemnat-o să lupte împotriva inechităților sociale. Solidarizându-se cu greva croitorilor, în 1889 a și fost arestat, împreună cu băcăuanul Eugen Vaian și Panait Mușoiu. Un alt băcăuan, Grigore H. Granda, îl va debuta, în 1887, în **Sentinela**, publicând apoi articole și versuri în revista ilustrată politică **Actualitatea**, unde prin poezia *La arme* (nr. 1/1913) militează pentru intrarea României în război alături de puterile Antantei, în **Avantgarda**, **Calendar pentru israeliți**, **Calendar pozitivist**, **Contemporanul**, **Ecoul săptămânii**, **Generația viitoare**, **Mircești**, **Munca** (între altele, poemul *I Mai*, în nr. 9/1892), **Revista enciclopedică română**, **Revista poporului**, **Revista românească**, **Revolta**, **România viitoare**, **Săptămâna ilustrată**, **Școala nouă** (poezii protestatere), **Viitorul țării** ș.a. La **Munca**, organ social-democrat, cu apariție săptămânală între 25 februarie și 23 octombrie 1894, se numără printre redactori (1890-1894), publicând inclusiv articole referitoare la activitatea politică a muncitorilor din țară și străinătate, redactor și primredactor fiind și la **Resboiul**, iar redactor, la **Adevărul**, **Liberalul gălățean**, **Reforma socială** și **Vestea**. În **România literară**, revistă din constelația **Literatorului**, cu o frecvență lunară între decembrie 1885 și septembrie 1889, îi apare piesa de teatru *Ioachim Murat*, iar în revista literar-științifică **Mircești** (15 decembrie 1892-28 februarie 1893), o altă piesă, *Amalafrida*, în cinci acte, dar în versuri. Publicată în 1895, la Galați, de unde va trimite Primăriei Târgu Ocna 150 de exemplare, ca donație pentru premiera elevilor, această dramă în versuri îi va marca și debutul editorial. Ea va fi

urmată de volumul de proză *Doamna Mărgărita* (București, 1908), memorialul de călătorie *De pe alt tărâm sau 36 de zile pe apă* (idem, 1908; ediția a II-a, 1917), poemele și legendele în versuri *Sori apuși*. *Regina Saba* (idem, 1929). Pe ultima copertă a acestuia sunt, de asemenea, menționate volumele *Le pun la toate cruce* (versuri), *Gelimer* (poem dramatic), *Flori de Ruje* (versuri lirice), *Catapultă* (versuri sociale) ș.a. Muzeul de Istorie al orașului Târgu Ocna deține manuscrisul *Cântec de jale*, cu versuri aparținând perioadei 1886-1929, care, alături de alte manuscrise (*Printre harapi*, *La miezul pământului*, *În Țara Soarelui*), își așteaptă editorul. La acestea se adaugă volumele de traduceri *Cosașii morței* de Lamorthe (București, f.a.) și *Povestire* (idem, 1913), ce conține, în fapt, un document francez de la 1595, care se referă la evenimentele din Principatele românești din vremea lui Mihai Viteazul. *De pe alt tărâm sau 36 de zile pe apă* este rodul călătoriei pe care a efectuat-o în Africa australă, prima expediție, de altfel, a unui român în această zonă. A pornit din Constanța, la 25 ianuarie 1900, și după ce a traversat Marea Neagră a făcut un prim popas la Istanbul, unde a vizitat Ildik Kios și cartierul Pera. De aici s-a imbarcat pentru Port Said, navigând pe mările Marmara, Egee și Mediterană

și culegând apoi impresii din teatrele, cafenelele și berăriile împesărite de indivizi „de toate națiunile“. Urcat la bordul vaporului „Oxus“, s-a îndreptat spre portul Diego Suarez, lăsând în urmă Canalul de Suez, Marea Roșie și o parte din Oceanul Indian. Pe tot traseul și-a notat conștiincios impresiile, fascinat de cele văzute și mai ales de peisajul Madagascarului, unde a ajuns după ce, mai întâi, a debarcat în „poarta Abisiniei“, la Djibouti. A cules de la malgași, hovași și sacalovii o mulțime de date despre istoria, religia și folclorul zonei, după care s-a imbarcat iarăși, de data aceasta pe vasul „Gironde“, pentru a ajunge la Beira. De aici, timp de șase ani, a colindat aproape în întregime Mozambicul, Natalul, Transvaalul și Colonia Capului, vizitând sate și plantații de trestie de zahăr și bananieri, navigând cu ambarcațiunile negrilor pe fluviile interioare și pe apele Oceanului Indian, sprijinind rezistența burilor, pentru care a introdus clandestin arme în Rhodesia și Transvaal. Învățând limba cafră, cel mai mult a zăbovit în preajma triburilor de negri cafri, cărola le-a observat îndeaproape ocupațiile și modul de viață, descriindu-le pe îndelete în memorialul său publicat la întoarcerea în țară. Revenirea a avut ca punct de plecare tot portul Beira, după o escală la Porto Amelia, îndreptându-se spre Cairo, unde a poposit curios de modul de viață al egiptenilor, cărora le-a deprins, de asemenea, limba, și de impresionanta lor civilizație. Impresiile adunate aici au constituit, la rândul lor, primul capitol al unei alte cărți, *Țara faraonilor*, rămasă din păcate neterminată. A definitivat, în schimb, un *Dicționar afro-român*, de circa 1000 de cuvinte, care se păstrează în manuscris, ca și capitolul amintit. Dacă Eldorado visat nu i-a adus decât bogăție sufletească, ea ar trebui revalorificată de contemporani, care nu oricând pot călca pe urmele sale și ale lui Mihai Tican Rumano.